

Přizpůsobení věcných práv - Maďarsko

OBSAH

- 1 Jaká věcná práva by podle práva tohoto členského státu mohla vyplynout z dědictví?
- 2 Jsou tato věcná práva zapsána v rejstříku práv k nemovitému či movitému majetku a, pokud ano, je tento zápis povinný? Do kterého rejstříku (kterých rejstříků) se zapisují a jaké jsou požadavky a postup v souvislosti s tímto zápisem?
- 3 Jaké účinky jsou spojeny se zápisem věcných práv?
- 4 Jsou zavedena zvláštní pravidla a postupy pro přizpůsobení věcného práva, na něž má určitá osoba nárok podle práva rozhodného pro dědění, v případě, že právo členského státu, v němž se tohoto práva dovolává, toto věcné právo nezná?

1 Jaká věcná práva by podle práva tohoto členského státu mohla vyplynout z dědictví?

1) Vlastnické právo

Dědic nabývá vlastnické právo k pozůstalosti automaticky úmrtím zůstavitele. Pozůstalostí je souhrn práv, hmotného majetku, pohledávek a závazků zůstavitele v době jeho smrti, jež úmrtím nezanikají. To vše je v maďarském právu samozřejmé; ustanovení občanského zákoníku o dědickém právu ve skutečnosti používají pojmy „pozůstalost zůstavitele“ a „aktiva“ jako synonyma. Aktivem není nic jiného než hmotný majetek, právo nebo pohledávka (§ 8:1 občanského zákoníku). Aktiva jsou souhrn veškerého takového majetku. V případě výslovného odkazu (*legatum vindicationis*) nabývá odkazovník vlastnické právo (přímo od zůstavitele) k odkázanému majetku.

2) Poživací právo

Podle maďarského práva má v případě, že zůstavitel po sobě zanechal potomky a pozůstalého manžela/manželku (při dědění ze zákona), pozůstalý manžel/manželka nárok na doživotní používání určitého majetku náležejícího do pozůstalosti, konkrétně

- bytu, který obýval/a společně se zůstavitelem, a
- zařízení a vybavení bytu (§ 7:58 odst. 1 písm. a) občanského zákoníku).

Obecná pravidla týkající se pořivacího práva podle občanského práva se použijí analogicky na podstatu pořivacího práva pozůstalého manžela/manželky („vdovské právo“) (kapitola XXX občanského zákoníku). Pořivací právo je jedním z tzv. omezených věcných práv. Držitel pořivacího práva může držet, používat, zužitkovat a inkasovat výnosy z hmotného majetku ve vlastnictví jiné osoby. Práva držitele pořivacího práva zůstávají bez ohledu na změny totožnosti vlastníka nedotčena (§ 5:147 odst. 1 a 2 občanského zákoníku).

Zůstavitel může zřídít pořivací právo k majetku ve své závěti.

2 Jsou tato věcná práva zapsána v rejstříku práv k nemovitému či movitému majetku a, pokud ano, je tento zápis povinný? Do kterého rejstříku (kterých rejstříků) se zapisují a jaké jsou požadavky a postup v souvislosti s tímto zápisem?

Uvedená práva jsou zaznamenána v katastru nemovitostí (nebo jiných veřejných rejstřících). Zápis těchto práv do rejstříku je povinný.

Má-li dědění za následek vlastnické právo nebo poživací právo, obrátí se notář, jenž v Maďarsku vede pozůstalostní řízení, na vnitrostátní orgán, který vede evidenci nemovitého majetku nebo rejstříky jiného majetku, za účelem zápisu těchto práv. V těchto případech zašle notář tomuto orgánu potvrzení o dědictví (jakmile je pravomocné) (§ 91 odst. 2 zákona č. XXXVIII z roku 2010 o pozůstalostním řízení (*hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv.*). Potvrzení o dědictví vydané notářem slouží jako základ pro zápis.

Pokud bylo pozůstalostní řízení vedeno v jiném členském státě, musí naopak oprávněná osoba (dědic, odkazovník) podniknout sama kroky za účelem zápisu práva. V těchto případech by měla podat žádost o zápis přímo maďarskému orgánu, který vede dotýčný rejstřík (např. katastr nemovitostí).

K *hlavním* veřejným rejstříkům uvádějícím vlastnictví konkrétního majetku patří:

– *katastr nemovitostí*

vedený: katastrálním úřadem

předmět evidence: nemovitý majetek

předpisy: zákon č. CXLI z roku 1997 o evidenci nemovitostí (*az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI törvény*) (viz § 16 zákona)

– *národní rejstřík letadel (Magyarország Légijármű Lajstroma)*

vedený: národním leteckým úřadem (*Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatal*)

předmět evidence: civilní letadla

předpisy:

§ 12 zákona č. XCVII z roku 1995 o letecké dopravě (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*)

§ 5 prováděcího nařízení vlády č. 141/1995 ze dne 30. listopadu 1995 k zákonu č. XCVII z roku 1995 (*Korm. rendelet a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény végrehajtásáról*) o letecké dopravě (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*)

– *rejstřík plavidel*

vedený: ministerstvem národního rozvoje a úřadem městské samosprávy v Budapešti jakožto plavebními úřady

předmět evidence: plavidla (plovoucí zařízení, konstrukce a vybavení vhodné pro vodní dopravu, práce na vodě a výkon souvisejících činností)

předpisy:

§ 7 až § 15, a zejména § 11 odst. 3 zákona č. XLII z roku 2000 o vodní dopravě (*a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény*)

nařízení vlády č. 198/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o registraci plavidel (*az úszólétesítmények lajstromozásáról szóló 198/2000. Korm. rendelet*)

– *evidence motorových vozidel*

vedená: ministerstvem vnitra (náměstkem ministra odpovědným za rejstříky) jakožto orgánem pro registraci silničních vozidel

předmět evidence: silniční vozidla

předpisy:

zákon č. LXXXIV z roku 1999 o evidenci silničních vozidel (*közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény*), zejména § 9

– *obchodní rejstřík*:

vedený: krajskými soudy jakožto rejstříkovými soudy

předmět evidence: podniky (podnikem je právní subjekt, který je zřízen za účelem výkonu podnikatelských činností na komerčním základě zápisem v obchodním rejstříku (jedná se zejména o společnosti, družstevní společnosti, maďarské pobočky zahraničních podniků, evropská hospodářská zájmová sdružení, evropské družstevní společnosti, osoby samostatně výdělečně činné atd.))

předpisy: zákon č. V z roku 2006 o veřejnosti údajů o společnostech, soudním rejstříkovém řízení a dobrovolné likvidaci (*a cégnyilvánosságáról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény*), zejména § 24 až § 25.

3 Jaké účinky jsou spojeny se zápisem věcných práv?

1) Zápis vlastnického práva

Vlastnictví nemovitého majetku lze podle maďarského práva obvykle nabýt pouze zápisem v katastru nemovitostí; jinými slovy, zápis vlastnictví v katastru nemovitostí má konstitutivní účinek (právo je zřízeno) (zásada registrace).

Zákon však v několika málo případech stanoví výjimku; jednou z nich je dědictví. Maďarské právo dodržuje zásadu dědění *ipso jure*. To znamená, že pozůstalost přechází na dědice výhradně ze zákona po zahájení dědického řízení, bez přijetí či jiného právního úkonu (§ 7:87 občanského zákoníku). V případě dědictví tudíž dědic nabývá vlastnické právo zahájením dědického řízení, nebo úmrtím zůstavitele. Zápis vlastnického práva k nemovitosti nabytý děděním do katastru nemovitostí má proto pouze *deklaratorní účinek*. Totéž platí pro nabytí majetku na základě výslovného odkazu (*legatum per vindicationem*).

V důsledku dědění *ipso jure* má i zápis vlastnického práva do veřejných rejstříků s ohledem na jiný majetek deklaratorní účinek, dojde-li ke změně vlastníka v důsledku dědění.

2) Zápis poživacího práva

Poživací právo pozůstalého manžela/manželky (vdovské právo) vzniká ze zákona. Vzhledem k této skutečnosti má zápis poživacího práva do katastru nemovitostí (obdobně jako zápis vlastnického práva nabytého děděním) deklaratorní účinek; samotné právo tudíž nevzniká zápisem.

Podle § 5:146 odst. 2 občanského zákoníku lze v případě, že poživací právo vzniklé na základě právních předpisů není zapsáno v katastru nemovitostí, toto právo vymáhat pouze vůči osobě, která majetek nabyla ve zlé víře, nebo vůči nabyvateli, který za majetek neposkytl úplatu. Aby tedy poživací právo k nemovitému majetku bylo plně chráněné podle občanského práva, je nezbytný zápis v katastru nemovitostí, i když toto právo vzniká ze zákona (a nikoli zápisem).

4 Jsou zavedena zvláštní pravidla a postupy pro přizpůsobení věcného práva, na něž má určitá osoba nárok podle práva rozhodného pro dědění, v případě, že právo členského státu, v němž se tohoto práva dovolává, toto věcné právo nezná?

Ano.

Pokud chce oprávněná osoba, které se dědická věc týká (např. dědic nebo odkazovník), vymáhat v Maďarsku věcné právo vyplývající z dědictví, jež podle maďarských právních předpisů o katastru nemovitostí (či jiném rejstříku v daném případě) není přípustné, provede se úkon podle článku 31 nařízení (přizpůsobení věcných práv) v samostatném řízení. To se nazývá „řízení o přizpůsobení“, které upravuje zákon č. LXXI z roku 2015.

Řízení o přizpůsobení je nesporné řízení spadající do pravomoci soudů. Jelikož použití článku 31 nařízení vyžaduje zvláštní odborné znalosti, působí jako soud prvního stupně pro celé území Maďarska pouze jeden soud (soud pro centrální okres Buda (*Budapesti Központi Kerületi Bíróság*)). Tento soud rozhoduje o otázkách týkajících se toho, které jiné právo lze zapsat místo dotyčného cizího práva (nebo nejbližší rovnocenné právo známé v maďarském právu, pokud jde o podstatu a účel). Rozhodnutí soudu je pro navrhovatele závazné.

Osoba, jíž se dědění týká (např. dědic nebo odkazovník), nezahajuje sama toto řízení o přizpůsobení jako navrhovatel. Jako navrhovatel vystupuje u soudu orgán, který vede veřejný rejstřík (např. katastr nemovitostí), u něhož probíhá řízení o zápisu (hlavní řízení).

V průběhu řízení soud zkoumá cizí právní předpisy s ohledem na dotyčné cizí právo. Soud nezávisle zajišťuje, aby byla zjištěna povaha cizího práva, může však osobu, jíž se dědění týká, rovněž vyzvat, aby připojila informace a doklady, které má k dispozici a které se týkají významu cizího práva.

V opačném případě přijme soud rozhodnutí pouze na základě písemností a jiné dokazování (např. prostřednictvím svědků) neprovádí.

Navrhovatel (orgán, který vede dotyčný rejstřík) i osoba, jíž se dědická věc týká, mohou proti rozhodnutí soudu pro centrální okres Buda podat opravný prostředek. Opravný prostředek musí být adresován krajskému soudu a podán soudu, který rozhodnutí vydal. O opravném prostředku rozhoduje krajský soud v hlavním městě Budapešti.

Náklady tohoto řízení nese osoba, jíž se dědická věc týká, a je třeba je uhradit v samotném hlavním řízení (tj. v řízení u orgánu, které vede rejstřík).

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 11/06/2019